

כתר התורה

ע"ש רבי יצחק אבוחצירא זצוק"ל

רבי יצחק יוסף שליט"א

בית ההוראה הארצי כתר תורה ע"פ פסקי מרן

פרשת שלח תשפ"ו

העלון השבועי

מאמר השבוע

הרב אברהם רחמים

שמור על הלב

וכן קורה מרוב חפצו להיות נשיא, הוא היה בטוח לחלוטין כי משה בדאי חלילה, וכי הצדק נמצא עמו במאת האחוזים, כך הוא ראה בעיניו.

התרופה למלחה זו של 'העיוורון בנגני עצמנו' היא תיקון המחשבה קודם, האמונה השלמה שאין אדם נוגע במוכן לחברו כמלא נימה; כך ארץ ישראל לא הייתה מהווה איום על כבודם. וכן אילו הנשיאים היו מקבלים עליהם את תפקידם רק בשביל רצון הקב"ה להנהיג את העם כרצון ה', אזי לא היו נכשלים, היה קל להם לחשוב, אם הקב"ה רוצה שלא נהיה נשיאים - לא נהיה! כך היו שמחים שעם ישראל יכנס לארץ ישראל וכך הם היו רואים את הטוב באמת.

וכן קורה, אילו היה מבקש את השררה רק כדי להיות שותף בהנהגת עם ה' ולא בשביל שהוא יתכבד, אזי הוא לא היה טועה היה מקבל עליו את החלטת משה באהבה. וכבר לנו דוגמא למעשה, מהשקפתו של המנהיג האמתי - משה רבינו. הנה בפרשה הקדומה. נשאר שני אנשים מתנבאים במחנה ונבואתם הייתה 'משה מות יהושוע מכניס' מיד פרצה מהומה: 'וְיָרֵץ הַנֶּזֶר וַיִּגַּד לְמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֶלְיָד מִתְנַבְּאִים בְּמַחֲנֵה. וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִשְׁרֵת מֹשֶׁה מִבְּחֵרָיו וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מֹשֶׁה קְלָאם! נו, חמור מאוד יש שני אנשים שמאיימים על מעמדו של משה. ומה משה רבנו מגיב: 'וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה הֲקִמָּה אֹתָהּ לִי? וְגַם יִתֵּן כָּל עַם ה' בְּיָאִים בִּי יָתֵן ה' אֶת רוּחוֹ עָלֵיהֶם'.

איוז עצמה של מנהיג! שנים מנבאים עליו רעה והוא נותר רגוע ושלו. מה נתן לו כל זה? התשובה הרצון שלו לעשות את רצון ה' בכנות ובתום. אילו משה היה נהנה מנשיאותו ומכבודו לצורך עצמו הוא היה צריך לכעוס לא פחות מאשר משרתו כעס. אלא משה רבינו לא נבהל ברוחו כלל, הוא משיבו: 'מִי יִתֵּן כָּל עַם ה' בְּיָאִים. זו גדולה אמיתית! מחשבה זו נתנה למשה את הכוח לומר: 'זֶאֱמַר אֵין מַחֲנֵה נָא מִסְפָּר' וכן 'אם ככה את עושה לי הורגני נא הרוג משה שרת את העם בשביל העם, לא בשביל כבודו.

בשל כך, גם כאשר העם עשה רע באמת, הוא הצליח ללמד עליהם וזאת ולא התפתה להצעת הקב"ה שאמר לו: 'אמחה את שמם מתחת השמים ואעשה אותך לגוי גדול! הוא לא רצה להיות גוי גדול. הוא רצה שהקב"ה ישמח בבניו, זו הייתה המטרה העיקרית שלו.

אכן, בשביל רצון פשוט זה שהיה במשה שכל הצלחתו היא רק בכדי לעשות נחת רוח לקב"ה, נאמר עליו: 'בכל ביתי נאמן הוא' משה לא נחשד שייקח משהו ממבת ה' לצורכו בלבד. עליו אפשר לומר עבד ה' נאמן.

מעתה נבין את דברי התורה הקדושה בסוף הפרשה: 'וְלֹא תִתְּנוּ אַחֲרָי לְבִקְכֶם וְאַחֲרָי עֵינֵיכֶם אַחֲרָי אֲתֶם וְזֵינִי אַחֲרֵיהֶם'.

והשאלה: הרי קודם כל עין רואה ולב חומד ומדוע התורה הקדימה את הלב ולאחר מכן את העין?

התשובה נפלאה: אחרי שהלב חומד פעם אחת, העיניים רואות אלפי פעמים על פי מחשבות הלב. העיניים מתרגמות את התמונות שלפניהם כפי החמדה והתאוה השכונות בלב האדם. שלושה אנשים נוכחים בחתונה. הראשון - משבח ביותר את האוכל. השני - משבח את התזמורת. והשלישי - משבח את השמחה של החתן והכלה. כל אחד העיניים שלא ראו וצילמו את מה שהלב שלו אוהב. כאשר הלב שלנו יבקש לראות את הטוב בכל אחד ואחד אזי לא נצטרך להתאמץ לראות טוב, אלא העיניים שלנו יראו לנו אותו ללא כל מאמץ מיוחד.

התורה נותנת לנו תרגיל, לבשו ציציות בבגדיכם, וזה יזכיר לכם 'את כל מצוותי'. ציצית בגימ' 600. שמונה חטאים, חמשה קשרים בכל כף היד - 13. סה"כ: תרי"ג. וכיצד אנו אומרים לזכור זאת? אומרת התורה כאשר הלב שלכם יחפש מצוות, העיניים שלכם יראו לכם אותם בכל דרך אפשרית.

הקב"ה יזכור בלב טוב - אמן!

בפרשת השבוע אנו קוראים על המרגלים אשר הלכו לתור את ארץ הקודש.

כבר בתחילת הפרשה התורה מודגשת לנו כי אנשים אלו, לא היו מן המובטלים שבעם יושבי הקרנות, אלא להפך המובחרים שבעם: 'בָּלָם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הָמָּה'. וכל אנשים שבמקרא לשון חשיבות. אלא שלמרות עדיפותם של ראשי בני ישראל נכשלו בלשונם. 'וַיֵּצִיאוּ דֹבֵת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבְרָנוּ בָּהּ לְתוֹר אֶתָּה אֶרֶץ אֲקָלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִוא...'. העם בכה בכיה לחינם ונגורה עליו בכיה לדורות. התוצאה הסופית, המרגלים האנשים החשובים מוציאי דיבת הארץ רעה, מתו במגפה לפני ה'. שאר העם שבכה לחינם, עליו נגורה מיתה במדבר משך ארבעים שנה ואף נתבשרו כי רק זרעם, הוא זה שיזכה להיכנס לארץ האבות.

החכמים מבארים, כיצד זה שאנשים כה חשובים נכשלו בהוצאת לשון הרע על הארץ? היתכן? מהו המניע לכך, רע על הארץ המובטחת, לדבר על הארץ שהקב"ה בכבודו אמר עליה טובה ורחבה? ארץ זבת חלב ודבש? מה קרה להם?

בוחר מובא טעם מיוחד וכן בספר מסילת ישרים מוצטט טעם זה. חטא המרגלים היה שורשו ברדיפה אחר הכבוד. דהיינו, הנשיאים פחדו לאבד את כבודם. אמרו: 'כל עוד אנו במדבר אנו נשיאים ראשי העם, כאשר נגיע אל ארץ ישראל הרי כל אחד תחת גפנו ותאנתו ומי יצטרך לנו? בשל כך היה בעיניהם טוב לא להיכנס לארץ, על כל הוציאו מפייהם דיבת רעה! וכאן הדבר תמוה ביותר. היתכן כי המרגלים מחמת כבודם, המיטו אסון עצום וגורא לעם ישראל?! הרי זו פשוט שפלות וגסות, כיצד יתכן כי מחשבות שכלול יהיו באנשים עדיקים רמי מעלה?

השאלה הווי אנה נעצרת בפרשתנו אלא היא ממשיכה אף לפרשת קרח. הנה, שם התורה מציינת כי קרח עינו הטעתו, אמר: אחי אבא ארבעה היו, עמרם, יצחק, חפרון ועזריאל. עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השנייה, לא אני שאני בן יצחק שהוא שני לעמרם, והוא מנה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם (אליעזר בן עוזיאל), הרני חוקק עליו ומכבד את דבריו. ושוב השאלה חוזרת בשנית. איך נפלו גיבורים?

מור קורח הנכבד, רגע אחד, וכי אינך יודע כי משה עושה כל דבריו רק על ציווי ה' ולא מדעתו?! לא ארית מספיק ניסים שנעשו ביד משה בכדי שתמנע להחשיב את משה בדאי? כיצד אתה הולך מויד, מסית ומדיח את העם אחר כך בשקר?

והתשובה נפלאה.

הנה, בהחלט עדות חכמים מלמדים אותנו כלל גדול. כל אדם באשר הוא, גם כאשר הוא גדול הדור וקטן 'זקוק אחרון שיוודע על פי מדותיו, גם צדיק גדול זה, בשום פנים ואופן אינו נאמן להעיד על עצמו. ולא בגלל שאנו חוששים שהוא ישקר או יעוות את הדין במידת חלילה, שאם היינו חוששים כן, הרי אם הוא חשוד לומר שקר בבית הדין, היש ראוי להעבירו ממשרתו.

אלא לשים לב היטב. הטעם שאינו נאמן, אומרים חז"ל: לפי שאדם קרוב אצל עצמו, ואין אדם רואה חובה לעצמו! דהיינו, כאשר אדם נוגע בדבר מה ובאים לחייבו בדין, הוא אינו עומד ומשקך כדי שלא יפסיד בדין, אלא פשוט הוא לא רואה את החובה שלו! אינו מצליח לראות את המעצות שלו. הוא פשוט מרגיש בצורה מוחלטת שהוא רואה נכון, בטוח שפיו דובר אמת

- אלא שהאמת היא: הוא עיוור. הוא אינו רואה כלל!

חכמים אומרים סוד גדול. המרגלים היו צדיקים גדולים, אלא שהיה להם הנאה גדולה להיות ראשי העם - נשיאים. מושה הוא הייתה חשובה להם מאוד, עד כדי כך שהם לא ראו חובה לעצמם. דהיינו, כל מה שהיה יכול לגרום להם את לקיחת הכבוד, הם לא יכלו לראותו טוב. על כן כאשר הלכו לתור את הארץ ובתוכם ידעו שכאשר ייכנסו לארץ הם ירדו מגדולתם. אזי באופן טבעי ביותר, כל מה שראו היה בעיניהם שלילי: הארץ הייתה בעיניהם אוכלת יושביה, וכל העם אשר בתוכה אנשי מידות. כך הם הרגישו באמת ובתמים, בעיניהם זו הייתה המציאות האמתית.

רבי יצחק אלון בן שבת

שאלה

האם מותר ביום שבת להניח כלים בתוך המדיח כלים וכשתצא השבת יפעיל את המדיח?

תשובה

כתב המשנה ברורה סימן ש"ב, (ס"ק י"ט) מצייעין את המטות מלילי שבת לשבת, ולכתחלה טוב יותר שיציע מע"ש אבל אין מצייעין משבת למוצאי שבת. ומ"מ אם המטה עומדת בביתו והוא דבר מגונה ובזיון לשבת שיעמוד כך מותר להציע דמקרי צורך שבת [מ"א ו"א]

ולפי זה הוא הדין בענין הכלים המלוכלכים יש לומר דרשאי להניחם במדיח כלים היות וגנאי ובזיון לשבת שישארו כך מגולין, ואין כאן חשש הכנה משבת לחול.

ואכן ראיתי שנשאל בזה הגר"מ פיינשטיין זצ"ל בשו"ת אגרות משה חלק ו סוף סימן עד והשיב בזה"ל: מותר ואין בזה משום הכנה, שבשביל היום טוב לאנשי הבית שלא יתראו בבית במקום שבאים לשם כלים מלוכלכים וטוב יותר להניחם שם מלכסותם.

אבל לסדרם בכוונה אסור מצד הכנה ולפעמים גם משום בורר. ובלא כוונה אלא שמתחלה כשסלקן מעל השולחן היה נקל לסלק גדולים עם גדולים וקטנים עם קטנים מותר. ע"כ.

וכ"כ בשו"ת משנה הלכות (חלק ד סימן מג) דכיון שכך הוא הדרך להניח הכלים המלוכלכים שם עד שיגיע הזמן שצריך להפעיל את המדיח והוא נחשב ממש כארון אחסון לכלים טרם הדחתן במקום שיניחם גלויים בכיור, ואם כן אין כאן חשש הכנה כלל, אלא שצריך להקפיד שלא יסדרם במכוון במדיח אלא יניחם סתם וכדברי האג"מ הנ"ל. והוסיף עוד דאף אם יש על המדיח שם מוקצה הדבר מותר שהרי אינו מזיז את המוקצה מבסיסו אלא רק מניח בו את הכלים, וקילה שמותר לגעת במוקצה אם אינו מזיזו מבסיסו. ע"ש.

ובשו"ת מחזה אליהו (חלק א סימן ס) כתב גם כן להתיר בזה והוסיף דאין על המדיח כלים שם כלי שמלאכתו לאיסור כלל, אלא יש לו שם כלי שמלאכתו לאיסור ולהיתר שהרי משתמשים בו לבר מן ההדחה לאחסון כלים כנודע לכל מי שיש לו מכשיר זה. ורק כלי שמקרה משתמשים בו לדבר המותר וכקורנס לפצע בו אגוזים הוא דהוי כלי שמלאכתו לאיסור, והוא כלל גדול בכללי מוקצה. ע"ש.

וכן כתב להתיר בזה בספר שמירת שבת כהלכתה חלק א' (פרק י"ב סעיף לח) (וע"ע שם פרק טו הלכה כה שמותר ליתן את בגדיו המלוכלכים במכונת כביסה אשר בה הוא רגיל לשמור אותם עד שעת הכיבוס ובלבד שלא יהיו בה מים, דכיון שדרכו תמיד להניח שם את הבגדים המלוכלכים לית לן בה ושכן שמע מהגרש"א זצ"ל, ורק אם עושה זאת כדי שהבגדים יהיו מוכנים לכביסה בערב אסור לעשות כן דבזה הוא מכין משבת לחול).

וכ"פ מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל בספרו לזית חן אות עא. ובחזון עובדיה שבת חלק ו עמוד קד.

וראיתי בשו"ת באר משה (חלק ג סימן מח) שהרב השואל נסתפק אם מותר להניח הכלים כדרך שמונחים בשעת שטיפה (שהם עומדים זה לצד זה ואינם מונחים אחד על גבי חבירו)

המשך בעמ' 3

הלכה למעשה

רבי יצחק אלון

בגד במחיר מבצע

שאלה: שרה נכנסה לחנות בגדים בזמן שהיה מבצע של 30% הנחה על כל הבגדים בחנות, ומצאה בגד שהיה נראה לה מתאים, אך היא הייתה מודעת שהיא צריכה את הסכמת אימה לקניית הבגד הזה, היא שאלה את המוכרת אם היא תוכל להחזיר את הבגד במקרה שאימה לא תסכים לקניה, והמוכרת ענתה שהיא מוכנה לכך, אך לא במחיר המבצע, אלא במחיר המלא של הבגד. מחיר המבצע הוא רק למי שקונה בלי זכות החזרה. שרה הסכימה לשלם את המחיר המלא של הבגד, ולאחר שהיא הראתה את הבגד לאימה, אימה הסכימה לקניה. והנה שרה התבוננה בקבלה והיא ראתה שהמוכרת חייבה אותה לפי מחיר המבצע, ולא לפי המחיר המלא של הבגד. האם שרה צריכה לשלם למוכרת את ההפרש, או שכיון שלמעשה היא לא מחזירה את הבגד, האם היא יכולה לומר שבין כך היא קנתה אותו במחיר המבצע?

תשובה: שרה צריכה להודיע למוכרת שהיא טעתה ומגיע למוכרת את ההפרש במחיר.

נימוקים: הטעם לכך הוא, שבכל קנין חייבים המוכר והקונה להסכים על מחיר המקח, ובלא הסכמה זו – המקח לא חל (חו"מ סי' ר סעי' ז). והנה כאן המוכרת קבעה שני מחירים, מחיר מלא עם אפשרות חזרה, ומחיר מבצע בלי אפשרות חזרה, וכיון ששרה בחרה באפשרות של המחיר המלא, זה הוא המחיר, ואף שהמוכרת טעתה ולא חייבה אותה במחיר המלא, זכותה לתבוע את ההפרש במחיר (שהרי זה כטעות במידה משקל ומנין, החוזרת לעולם, ואף בפחות משתות, כמבואר בסי' קצ סעי' יח, וסי' רלב סעי' א).

והנה, אם שרה תודיע לה על הטעות, והמוכרת תאמר שהיא מוחלת – הנה מה טוב. אך אם היא תאמר שהיא רוצה ששרה תשלם לה על ההפרש, שרה אינה חייבת לגשת לשם מיד ולשלם, אלא כשיזדמן לה להגיע לאזור עליה להיכנס ולשלם (עיין ש"ך סי' שסז ס"ק ב לענין גזל, ושו"ת בית רידב"ז וילובסקי, סי' מד.) ואף שיש מצות השבת אבידה בהחזרת הטעות, הרי די להודיע למאבד שהאבידה נמצאת אצלו, ואינו חייב לטרוח ולהוציא הוצאות כדי להחזירה. (עיין פתחי חושן, דיני אבידה פרק ז הערה ב).

ומכל מקום, אם שרה יכולה לשלם באשראי, פשוט שהיא צריכה לעשות זאת מיד. אמנם, אם תקופת המבצע נמשכה עד עתה, אפשר שיש להחשיב זאת כאילו היא החזירה להם את הבגד, וחזרה וקנתה אותו במחיר המבצע אלא אם כן המוכרת התנתה במפורש שאינה מסכימה לכך, ומאידך, אם באופן ששרה הייתה רוצה להחזיר את הבגד המוכרת לא הייתה מסכימה, ולא הייתה מאמינה לה שקנתה במחיר מלא עם זכות החזרה (שהרי בקבלה מפורש שהבגד נרכש במחיר המבצע), נמצא ששרה לא קיבלה בגד עם זכות חזרה, וממילא מחירו אכן כפי מחיר המבצע (ולצד זה שרה תוכל להשאיר את הבגד אצלה במחיר מבצע מבלי להודיע כלום למוכרת). ויש לעיין עוד בסברות אלו כי יש מה עוד לדון בזה.

בברכה יגאל אלון ס"ט.

ובענינו היה נראה שמותר כיון שעתה הם בידו והוא רוצה להניחם מידו בהמאשין, (מכונה) מותר להניחם כדרך שמניחם בשעת השטיפה. והרב באר משה מתחילה רצה לאסור כיון שיש בזה ריבוי מירחא שהרי יכול להניחם בבת אחת במכונה, ושוב כתב דאם המציאות היא שאי אפשר להניחם כאחת (כי אין לי דישוואשער (מדיח כלים) ומעולם לא ראיתי אותו, כלשונו) אין לאסור מזה הטעם, אולם הלא מרבה הוא בהילוכא ומבואר בסימן שא סעיף ג דאין להרבות בהילוך, אולם יכול ליקח בבת אחת הרבה כלים בידו מאשר ליקח אחד אחד וא"כ גם חשישא זו ליכא, וסיים שעם כל זה אין דעתו מסכמת להתיר לסדרן כדרך שמסדרן בחול מחשש שישכח ויבא להפעיל המדיח כדרכו בחול, ועל ידי סידורן שלא כסדרן לא יבוא למטעות בזה. עכת"ד. ע"ש.

והרואה יראה דאכן לא היה לפניו המדיח כלל ולא הכירו וכמו שכתב בן הוא עצמו, ואכן אין כל כך אפשרות להניח כל הכלים במדיח בערימה אחת כדרך שניתן להניחן בארון וחייב להניחן עומדים זה לצד זה. ומה שכתב שמרבה בהילוך אם לא שנוטל הרב כלים בידיו בבת אחת, גם זה אינו כפי המציאות בימינו שהמדיח נמצא מתחת לשיש שעליו הכלים וברוב המקרים הוא קרוב לכיור בכדי שיוכל ליתן בו הכלים מיד מהכיור ואינו מרבה בהילוך כלל.

ומה שאסר מחשש שיבוא להפעיל המדיח כדרכו בחול, הנה אין לנו לגזור גזרות מדעתנו וכן ראיתי שהעיר בן מרן הראש"ל הרב יצחק יוסף שליט"א בילקוט יוסף (שבת ב סימן שז דיני הכנה הערה כב מהדורת תשפה), אך למעשה סיים שלא יסדרם שם כדרכו בחול אלא יניחם דרך הנחה, דאם מסדר הצלחות במגש נראה שמכין את הצלחות לשיטתם במוצ"ש, אבל כשהוא מניח את הצלחות לתוך המכונה שלא כסדרן אין זה נראה כהכנה. וכ"כ בלויית חן הנ"ל, ומקורו מהאגרות משה וכו"ל.

והנה בדברי האגרות משה שכתב, שלסדרם במדיח בכונה אסור מצד הכנה, ובלא כונה אלא שמתחלה כשסלקן מעל השולחן היה נקל לסלק גדולים עם גדולים וקטנים עם קטנים מותר. מבואר שעיקר הקפידא היא לסדרם לפי גודלם ומקומם במדיח בצורה מסודרת כמעשהו בחול, ובזה אסור משום הכנה או גם משום בורר, אבל אם לוקח את הכלים מן הבא לידו לא לפי גודלן וסידורן, ונותן את הכלים ומעמידם במדיח בזה אחר זה איך שיהיה גדולים וקטנים מעורבים יחדיו שלא כסדרן, הדבר מותר היות ואין ניכר כאן ההכנה כיון שכעת הכלים הנמצאים במדיח אינם מסודרים במקומם כלל כדרך שמניחם בחול. ונראה שזו גם כוונת הגרע"י בלויית חן וכן ביקוט יוסף שהעיקר שלא יסדרם במגש בצורה מסודרת כמעשהו בחול אלא יניחם מעורבים שם ללא סדר, אבל אין צריך להניחם בערימה אחת.

העולה להלכה: מותר להניח כלים במדיח ביום השבת באופן שגנאי הוא שישארו בחוץ מלוכלכים וגם בחול נוהג הוא לעשות זאת להכניס הכלים למדיח עד שיגיע זמן הדחתן, רק שיקפיד שלא לסדרן במדיח כמעשהו בחול אלא יניחם שם מן הבא לידו ללא סדר מסוים.

בברכה

אלון בן שבת

שרי הנאה שן המזרח

הרב יוסף חיים בן שבת

רבי חיים חורי

הרב חיים חורי זצ"ל. נולד ב'ו' תשרי התרמ"ה – כ"ה אייר התשי"ז. היה גדול בתורה, צדיק וחסיד, עמוד החסד, מקיים עולה של תורה ובעל מופת נודע. היה מגדולי דורו לפני כשבעים שנה. גדול רבני תוניס וראב"ד העיר גאבס שבטוניסיה. נודע כבעל מופת בחייו ובמותו, ומאז פטירתו, עולים עשרות אלפי איש לקברו בבאר שבע. גדולי ישראל רבים העידו כי מקום קבורתו של רבי חיים חורי הינו מקום המסוגל לישועות, והבבא סאלי היה עולה לציונו, ומורה אף לאחרים לעשות כן.

אחד הסיפורים הוא על משה אלמקייס, שבא לרבנו ה"בבא סאלי" ותינה לפניו את עצרו כי בנו הקטן כבר בן 4 ועדיין לא מוציא הגה מפיו, ואף לא יכול ללכת על רגליו. כששאלו הבבא סאלי: "מנין אתה בארץ?", השיב: "מבאר שבע". התפלא הבבא סאלי: "יש לך את קברו הטהור של רבי חיים חורי, ואתה בא אלי? לך לשם ותיושע". ואכן, מיד הלך אלמקייס לקברו של רבי חיים חורי, ולאחר שבוע (!) שב לעשות סעודת הודיה על בנו שהחל לצעוד ולהגות הגיות ראשונות בגיל 4.

רבי עובדיה יוסף אמר על הציון הטהור של רבי חיים חורי את הדברים הבאים: "רבי חיים חורי קדוש ייאמר לו, כל רז לא אניס ליה. האדם הגדול בענקים, צדיק יסוד עולם, אומרים שכל מי שמגיע לקברו ומתפלל – נושע. חשוכי בנים 15 שנה הלכו ובכו על קברו – ונושעו". (הדברים נאמרו בשיעורו ביחווה דעת, שבט תשס"ה)

מילדותו היה רבי חיים חורי שוקד על תלמודו בצורה מעוררת התפעלות. לימים סיפר שהיה כל יום חוזר על שיעור של רבו 40 פעם בכל יום. בגיל 18 הוסמך לרבנות והחל ללמד תלמידים. אשתו הראשונה נפטרה שנים ספורות לאחר נישואיה, כשהיא מותירה לרבי חיים חורי 2 ילדות רכות, והוא פחות מגל 30. לאחר זמן מה התנער רבי חיים מאבלו והמשיך בכל כוחו לשבת על התורה ועל העבודה, תוך שהוא נושא אישה שניה וממנה זוכה להעמיד את ביתו, וכמו שכתב ביומנו: "גדול יהיה הבית האחרון מן הראשון". מאשיה זו זכה הרב לבנים ובנות. ביניהם: בנו הגאון הקדוש רבי ינון חורי, שהיה צדיק נשגב ובעל מופת, נפטר בשנת תשס"ד, וכן חתנו הגאון הצדיק הרב פרץ מימון, שהיה רב אופקים ואזור מרחבים בנגב, וזקן חכמי תוניס ומנהיג לרבים. נפטר בשנת תשס"א.

רבי חיים ניחן בכוח נדיר בדרשותיו, ובכוח דיבורו זה משך לב ישראל לאביהם שבשמים. על כך אמר ידידו רבי משה כלפון הכהן שאם היו עוד כמה דרשנים כרבי חיים חורי – המשיח היה מגיע מיד.

עמוד של חסד! ביתו היה פתוח לכל נצרך ורעב. כל אורח שבא לעיר ידע שיש לו ארוחה חמה ומיטה ללון בבית הרב ללא כל תשלום. באחת מלילות שבת בשעת לילה מאוחרת נקש יהודי מארץ רחוקה בבית רבי חיים חורי ושאל האם זה ביתו של הרב והאם יוכל להתארח בשבת. לבני הבית שהתפלאו מהיכן הגיע באמצע השבת הסביר האורח שהגיע ממש עכשיו ברכבת. בנו של הרב הזדעזע מהעזות לנסוע בשבת ועוד לבוא לביתו של הרב, אך הרב רמז לו מיד לשתוק כשהוא מסביר לו בנועם, יהודי זה הינו בן אברהם יצחק ויעקב ומצווים אנו לסייע בידו מבלי לבדוק בציציותיו, באחד הלילות הקרים במיוחד שומעת הרבנית את רבי חיים חורי גונח וגונח ללא הרף, ולא עברו דקות והגניחות הפכו לבכי סוער. לפליאת הרבנית הסביר הרב: 'קר לי ואני מתקרבל בשמיכה ומתחמם, אך ליבי נשבר לחשוב על עניי העיר שאין להם כעת במה להתכסות, וצער זה אינו מניח לי לישון'. וממחשבה – למעשה. מיד בקומו בבוקר כינס רבי חיים חורי את עשירי העיר וכל אחד הורים תרומה נאה לשמיכות לעניי העיר.

תפילותו של רבי חיים חורי היתה ידועה כנושאת פירות, כאשר סיפורים רבים של ישועות נקשרו לשמו. תלמידו רבי שמעון חירארי זצ"ל סיפר שבצעירותו הגיע עם רבי חיים חורי להליות רבי יוסף מערבי, שהיה מתלמידי האר"י ונקבר בתוניס. כאשר הגיע רבי חיים חורי לאזור קבורת הצדיק רצו לעברו קהל רב בהתחננם אליו להושיע אישה אשר זועקת זעקות שבר לחיי בנה היחיד, ילד כבן 3 שנפל בבור צר ועמוק, וכבר טמון שם שעות רבות. רבי חיים חורי ניגש לפתח הבור ונדהם לראות את העומק הנורא, עד שלא רואים כלל את הפעוט. הוא הורה לאם הבוכיה לסור לציונו של הרב מערבי להתפלל על בנה, והוא ותלמידיו יתפללו בפתח הבור. לא עברו דקות ארוכות ופרץ מים ניסי נשמע מתוך הבור, ולמול עיניהם המשתאות נראה הילד כשהוא צף באורח נס על המים. עד שהגיע לרבי חיים חורי שמה אותו מהמים כשהוא חי ושלם לעניי אלפי המתפללים שנכחו במקום. אף התושבים הערבים הכירו את גודלו וקדושתו ויראו ממנו עד למאוד. בהיותו עובר בחצוצת העיר, בכל רחוב שהיה עובר היו כל בני הרחוב, יהודים וערבים, עומדים ביראת כבוד עד שפנה לרחוב אחר.

מגדולי תלמידיו: רבי יוסף סוסו הכהן זצ"ל, שכיהן כרב ראשי בתוניס ובסוף ימיו דיין בעדה החרדית הספרדית בירושלים; הגאון רבי שמעון חירארי זצ"ל, הגאון רבי פרץ מימון זצ"ל, אותו משך רבי חיים חורי לתורה מבית הספר הצרפתי, הגאון רבי רפאל כדיר צבאן – רב העיר נתיבות וחבר מועצת הרבנות הראשית, שבצעירותו נאלץ לצאת לשוק העבודה, ורבי חיים חורי שילם לו מלגה קבועה, וכך החזירו להיכלי התורה, ועוד רבים וגדולים נוספים.

רבי חיים חורי תרגם ספרים רבים ביניהם 'ציפון שמיר' למון החיד"א ז"ל, וחבר שלושה ספרים: 'דרך חיים' - על התורה והש"ס; 'חסד ואמת' - דרושים וביאורים לזכר חכמים שונים ונפלאות גדולות.

כשנתיים לאחר עלייתו ארצה בכ"ה באייר תשי"ז (1957), השיב את נשמתו ליוצרה ונקבר בבאר שבע. עשרות ומאות פוקדים את קברו מדי יום, וביום ההילולא רבים מגיעים לשפוח את צקון לחשם לפני בוראם במקום הקדוש.

תמצית מההלכה היומית

הרב אברהם כהנא

חוץ מעבדים, קרקעות ושטרות (בכורות מט, ב; שו"ע יו"ד שה, ג).

אדם ששם 'סנדל' על גלגל מכונתו של חברו: באופן שהחבר צריך להוציא הוצאות בכדי שתהיה אפשרות להשתמש בחפץ, יש לדון משום שאינו נזק בגוף הדבר והרי זה דומה לזורק מטבע של חברו למים צלולים שפטור, ויש אומרים שזה נחשב נזק בגוף הדבר וחייב על ההוצאות הנגרמות לבעל הרכב, ופשוט שבאופן שאדם שם דבק בתוך מנעול חברו לכו"ע חייב המזיק לשלם את מה שישלמו לפרוץ כיוון שנחשב שהזיק את המנעול (חוקי חיים - הלכות שאלה, בדין ריפוי בבהמה ובכלים).

הנופה מחמת פחד: נחלקו בגמרא אם מותר להחניף בעולם הזה (סוטה מא, ב). מבואר בהרבה ראשונים שכל ההיתר להחניף לרשעים בעוה"ז הוא דווקא כשחושש ממנו שיזיקנו. ובשערי תשובה שער ג' משמע שגם אם אין זה חשש סכנה אלא חשש נזק מותר. לדיינים אסור להחניף לרשעים ולעוות את הדין, ואם הדין מתיירא מהם יפרוש מדינם ואל ידון אותם לגמרי, אבל אם התחיל לדון חייב לסיים דון אותם ולא להחניף (אהלי יעקב תורה ה, עמ' לו).

זהירות מגרירת חוטי הציצית על הארץ: יש להזהר שחוטי הטלית לא יגררו על הארץ (שו"ע או"ח כא, ד). א. משום ביזוי מצווה. ב. הציצית יכולה להיפסל בכך (משנ"ב כא, יח). וכתבו בחומרת הדבר, שעליו הכתוב אומר: "וטאטתיה במטאטא השמד" (ישעיה יד, כג). יש לדעת, שהעניין הוא: א. שמתנהג בביזיון בטלית באופן קבוע ולא באקראי. ב. על הארץ ולא על ספסל. ג. דווקא כשהולך ולא כשהוא יושב, אא"כ אנשים עוברים שם. ד. ההלכה נאמרה בטלית, אבל בציצית קטן הדבר קל יותר (פס"ת כא, ו).

פגישה עם המלך: פעם דיבר הג"ר יצחק זילברשטיין עם הגרש"ז אויערבך בהלכה, לפתע הגרש"ז אמר: 'הגיע זמן תפילה'. בני הבית התפלאו, שהרי יש עוד כרבע שעה, והדרך לבית הכנסת היתה כשתי דקות, ורבנו אמר: "אם היתה לנו פגישה עם נשיא ארה"ב, בוודאי שלא היינו יוצאים ברגע האחרון, והיינו עושים את כל ההכנות כדי להגיע בזמן. על אחת כמה וכמה וכמה, כשמדובר בפגישה שיש לנו עם השי"ת" (עלינו לשבח, וארא).

הגרש"ז אויערבך הקפיד לבוא לפחות עשר דקות לפני התפילה. הוא גם תבע כך מאחרים, והסביר שכאשר באים לפגישה עם המלך, לא מגיעים ברגע האחרון, ובוודאי לא מאחרים. הנהגה כזו פועלת על האדם שירגיש, לפחות מעט, שהוא עומד לפגוש את המלך (שיח יוסף ב, עמ' עב).

לולא ה' שהיה לנו, אזי חיים בלענונו: תפילה שכתבה משה על לשון הגלות: ה' היית מחסה לנו ומגן בעדינו שלא נהיה טרף לגויים, שהם כחיות טרף שואגים עלינו לטרפנו, ואשר תמיד קמים עלינו להשמידנו, ואתה ה' תמיד היית לנו כמו מעון ומחסה אשר חוסים בך. כי לולא ה' שהיה לנו אזי חיים בלענונו, אבל עם כל הצרות תמיד, עם ישראל חי וקיים לעד (מאיר טוב תהלים צ).

אבינו מלכנו – בהב"ל: הרב גרשון אדלשטיין סיפר שאדם אחד נכנס לבית הכנסת, וראה ציבור שאומרים 'אבינו מלכנו, החזירנו תשובה שלמה', בהתעוררות גדולה, וכשהגיעו לבקש על פרנסה – לא ביקשו בהתעוררות. אותו אדם התפעל שהתשובה חשובה להם יותר מפרנסה, לאחר מכן הוא התאכזב לשמוע מאחד שאמר לו שבפרנסה הם בטוחים בעצמם, אבל תשובה על החטאים הם מבינים שזה משמים (דרכי החיזוק 226, עקב תשע"ו).

ברכת נפשות במקום ברכת מעין ג': במשנה נאמר: שאם בירך 'שהכל' על דבר שברכתו שונה יצא ידי חובה (משנה ברכות ו, ב). יש אומרים שגם ברכת 'נפשות' מועילה לפטור ברכה מעין ג' ואין זו ברכה לבטלה משום שהיא ברכה כוללת (כה"ח רב, עט), ולדעת רוב הפוסקים אין ברכת נפשות פוטרת מעין ג' ולכן מי שמברך 'נפשות' על ברכה מעין ג' הרי זו ברכה לבטלה (ילקו"י רב, ב).

טלטול שיען קיר בשבת: שעון קיר הוא כלי שמייחדים לו מקום קבוע בקיר ודומה לתמונה הקבועה בקיר, אין מטלטלים אותו סתם כך. יש אומרים שהוא נחשב 'מוקצה מחמת חסרון כיס' ולכן אין לטלטלו בשבת (משנ"ב שח, ח). יש מקילים ואומרים שכדי שיהיה 'מוקצה מחמת חסרון כיס' צריך שיהיה כלי שמלאכתו לאיסור, ומכיוון ששעון אינו כלי שמלאכתו לאיסור אינו מוקצה וניתן לטלטלו (הליכות עולם ג, עמ' רא).

הכהן בפדיון הבן יושב או עומד: האב הפודה את בנו צריך לעמוד בעת הברכה וקיום המצווה (אוצר פדיון הבן ב יח, יח). באשר לכהן, יש אומרים שהכהן יושב בעת קבלת מתנות הכהונה ובכלל זה גם בפדיון הבן, משום שנאמר: 'למשחה בהם' והוא דרך כבוד לכהן ולאחר הפדיון הכהן יחזיר את התינוק לאביו ויברכו (מהר"י ברונא קכב), ויש אומרים שגם האב וגם הכהן יעמדו, שאין זה דרך כבוד שהכהן יושב והישראל יעמוד (מהר"ט צהלון א, א).

פדיון הבן בדבר השווה בסף: מי שנולד לו בן בכור והוא אינו כהן או לוי או אינו נשוי לאחת כזאת, ביום השלושים ואחד פודה את בנו על ידי נתינת חמשה שקלים בשקל הקודש [לדעת הגאונים הוא 96 גרם כסף], או דבר השווה לסכום זה,

מטרות העצמותה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים

חכמת נשים

בס"ד

בין אזעקה לאזעקה,
כשנדמה שהשראה נעלמת,
גיליתי אוצרות חדשים
של כוח וחיבור בתוכנו וסביבנו.
אין לי השראה בין אזעקה לאזעקה.
אבל מצאתי משהו אחר.

הזדמנויות

מצאתי הזדמנות לראות
את ילדי מזווית אחרת, ומימד נוסף.
הם איתי ואני איתם כל הזמן.
מידי פעם אוספים את הכוחות
ויוצאים למרחבים המוגנים...
והצבא שלי הקטן, החיוני והחינני,
נמצא איתי ב"ה תמיד.

מצאתי הזדמנות לראות
את השכנה מהקומה העליונה.
שאלתי בכנות: "צריכה משהו?"
וחייכתי אליה כמו אל משפחה.
זה לא היה רק מן הפה ולחוך
הרגשתי: אנחנו עם אחד.

מצאתי את עצמי חושבת:
איך אפשר לעזור במרחב השכונתי,
ומה לדאוג להבא להביא.

מצאתי את הלב שלי שמח
בלתת כיסא, מים, או סתם חיוך.
נהנה לחכות, להתבונן,
לנוח משאון השגרה הסואן
ולהביט במתנות שה' נתן לי ולהודות.
המציאות עכשיו לא פשוטה
וכל אמא שאני רואה מרגשת ממש
ההתמסרות
ההשקעה
החיוך
החיוך
בצל האזעקה

וזו רק דוגמה למה שראיתי סביבי שוב
ושוב...

כל כך לא ברור מאליו
אימהות אמיצה מתוך רוח
אני זוכרת אותך,
יושבת עם שמיכה על הכתפיים, עייפה.
ונותנת את הלב.

וכך התראינו במרחב המוגן
והיינו שם כולנו עם עוללנו וטפנו
צועדים לשם
בכל התרעה - בגבורה
וה' עמנו.

הניסים הנסתרים

יש כל כך הרבה אנשים
שמשקיעים את כל כוחם, זמנם, ואפילו
חיייהם
להרע לנו

והקב"ה פעם אחר פעם
ללא הפוגה מסכל את מזימתם השפלה
ומותיר אותנו פעורי פה
לפני ואחרי....

תרועה. שברים. תרועה.

עם ישראל חי
נפעמים מהניסים שקרו כשישנו בלילה
ויחד עמם תרועת תודה לה'
שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה
כן,
לחשוב שכל רגע עד עצם הרגע הזה
אנחנו חיים – רק בזכות מי שמחיה אותנו
כל רגע.
וקיימים רק בזכות זה שמקיים אותנו
והגיענו - לכל מה שהגענו
רק בזכות שהוא הביאנו
ויחד עם זה

אנחנו מרגישים את השברים
והפחדים המזדחלים פנימה
עם כל המצב המורכב וגם המסוכן
והמציאות נחתה עלינו די בהפתעה
בהתרחשות, במהירות, בתהפוכות,

להגיד בבוקר חסדך

בבוקר ראינו חסדך
וזו הבשורה
כי דווקא בגלל זה
אנחנו לא לבד
אנחנו עוברים כל מה שעוברים
רק כי כך תוכנן מראש

לטובה

זה נותן התרחבות ראשונית פנימית
ומקום לברוח אליו
לברוח אליך - אל זרועותיך
לדרך האמונה

אבל מה עושים כשהפחד בלתי נשלט
משתק אפילו הייתי אומרת
אגב עצה קטנה כעזרה ראשונה,
פחד מנהל את המחשבה ולכן
פעולה אקטיבית עם הגוף

מקטינה את הפחד
אפילו אם זה לשטוף כלים
העיקר לעשות משהו.

מאיפה מגייסים את הכוח?

פתאום קלטתי שאני לא היחידה
שמרגישה כך.

כולנו עוברות את זה,
כל אחת בדרך שלה,
וכל עם ישראל יחד.

אני לא לבד

אני חלק

ממשהו חזק ונצחי- עם ישראל

וכשאני מפסיקה להיות עסוקה בעצמי.

אני מתחילה להתניע למרות הפחד

למרות החששות

למרות שבירת השגרה וחוסר הוודאות

ופתאום נהיה לי ברור:

מי כעמך ישראל

העשייה למען הזולת

מרימה אותך

ואין כמו עמ"י מצטיינים בלתת

איזה יפה הרגע הזה

בו נזיז את עצמנו הצידה

לרגע אחד

וניתן מקום לאחר – בגוף, בנפש, במבט.

כי כשאני נותנת מקום למישהי,

אני בעצם אומרת לה:

את חשובה. את אהובה. את שייכת.

וזה – חסד שמביא גאולה.

כי ה'ביחד' זהו הכוח שלנו כאומה

ול'ביחד' זכינו להתקרב אל התורה

שולחת אותך לשבוע הקרוב עם משימה

יומית פשוטה:

לשים לב למישהי אחת בסביבה –

ולתת לה להרגיש שהיא חשובה.

כי כל מחווה קטנה היא צעד של גאולה.

בזכות נשים נגאלנו

ובזכותך, ניגאל !!

מברכת אותך

בחיים מלאי חיים, חיבור ואמונה!

בתפילה שניגאל מהרה.

ליאורה דהן

מטפלת ומאמנת מנטלית בגישת

"מתחברת"

050-410-3-421

dahan.liora.co@gmail.com

מטרות העצמותה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים